

**INSTYTUT NA RZECZ EKOROZWOJU
INSTITUTE FOR SUSTAINABLE DEVELOPMENT**

W interesie przyszłych pokoleń / In the interest of the future generations

ul. Nabelaka 15 lok. 1
00-743 Warszawa/Warsaw
POLAND

www.ine-isd.org.pl

Tel./Phone: (48-22) 851-04-02

Tel./Phone: (48-22) 851-04-03

Tel./Phone: (48-22) 851-04-04

Fax.: (48-22) 851-04-00

E-mail: ine@ine-isd.org.pl

SPRAWOZDANIE

z działalności

Instytutu na rzecz Ekorozwoju

za rok 2008

Warszawa, luty 2009 roku

Spis treści

WPROWADZENIE	4
POLITYKA KLIMATYCZNO-ENERGETYCZNA	6
Eko-Herkules Blok A „Przeciwdziałanie zmianom klimatycznym”	6
Projekt „ Polityka w sprawie zmian klimatu”	8
Projekt PEPESEC	9
Koalicja Klimatyczna	10
„Małe ABC... ochrony klimatu”	10
Lotnictwo a ochrona klimatu globalnego	10
Pakiet energetyczno-klimatyczny zagrożeniem czy szansą gospodarki?	11
Critical Assessment of Europe’s Energy Market 2008	11
BUDOWA SPOŁECZEŃSTWA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU	11
Eko-Herkules Blok D „Obserwatorium postępów we wdrażaniu zrównoważonego rozwoju“	11
Mądry Polak przed szkodą, czyli dbałość o przyszłą jakość życia	14
Vortal ChronmyKlimat.pl	15
Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny	16
PROMOCJA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU	17
Eko-Herkules Blok C „Innowacyjność w gospodarowaniu zasobami naturalnymi”	17
„BOŚ bankiem przyjaznym klimatowi” – obliczenie i offsetowanie emisji gazów cieplarnianych wynikającej z funkcjonowania Banku Ochrony Środowiska SA	18
Wytyczne do opracowania modelu prognozowania emisji CO ₂ dla m.st. Warszawy	19
GOSPODAROWANIE ZASOBAMI	19
Eko-Herkules Blok C „Innowacyjność w gospodarowaniu zasobami naturalnymi”	19
Stanowisko InE w sprawie ochrony gleb	21
Stanowisko InE w sprawie obrony parków krajobrazowych	21

WSPÓŁPRACA Z INNYMI ORGANIZACJAMI I UDZIAŁ W RADACH	22
Udział w koalicjach	22
Udział w radach itp.	22
PARTNERZY DZIAŁAŃ INE W 2008 ROKU	23
WYSTĄPIENIA PUBLICZNE I INNE DZIAŁANIA UPOWSZECHNIAJĄCE	25
PUBLIKACJE INE 2008 I STRONY WWW	29
ZESPÓŁ INE	30
PODSUMOWANIE	31

WPROWADZENIE

Instytut na rzecz Ekorozwoju (InE) jest fundacją, która została zarejestrowana we wrześniu 1990 r. i podjęła działalność na początku 1991 r. InE jest instytucją typu *think-tank*, która powstała w momencie rozpoczynania się w Polsce okresu transformacji ustrojowej. W ciągu tych 18 lat funkcjonowania InE punkt ciężkości działalności ulegał zmianie, ale zawsze koncentrowała się ona wokół zrównoważonego rozwoju, zwanego także ekorozwojem. Poczynając od próby wpływania na procesy przemian społecznych i gospodarczych w latach 90., poprzez monitorowanie i wskazywanie środowiskowych rozwiązań w trakcie negocjacji przed wejściem Polski do UE, aż po dzień dzisiejszy, gdzie w większym stopniu działalność dotyczy aspektów dostosowywania się naszego kraju do wymogów bycia członkiem Wspólnot Europejskich i uwzględniania interesów przyszłych pokoleń w podejmowanych dzisiaj decyzjach.

Instytut od początku swojej działalności promował szerokie rozumienie idei zrównoważonego rozwoju, które nie było zawężane jedynie do poszukiwania równowagi pomiędzy zagadnieniami społecznymi, gospodarczymi i przyrodniczymi. Punktem wyjścia dla zrozumienia tej idei jest uznanie fizycznej skończoności świata, ograniczoności w dostępie do zasobów, czy też nadrzędnej konieczności zachowania globalnych systemów podtrzymujących życie na kuli ziemskiej, jak np. klimat globalny.

W swojej działalności Instytut od lat przyjmował za niezbędne i konieczne zajmowanie się następującymi 10 kierunkami:

1. Energetyka – ograniczanie zapotrzebowania na energię, wzrost efektywności energetycznej oraz rozwoju energetyki odnawialnej.
2. Transport – zarządzanie popytem na usługi transportowe, równoprawne traktowanie transportu drogowego z kolejowym, publicznym i niezmotoryzowanym.
3. Tereny wiejskie – promowanie zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich wraz z dbałością o krajobraz i przyrodę oraz upowszechnianie pozarolniczych form zatrudniania (w szczególności poprzez rozwój turystyki).
4. Miasta – poprawa warunków życia mieszkańców, ograniczanie rozprzestrzeniania się terenów zurbanizowanych i oszczędne gospodarowanie zasobami miasta.
5. Miejsca pracy – kreowanie przyjaznej środowisku przedsiębiorczości i podnoszenie świadomości ekologicznej biznesu.
6. Ochrona klimatu – popieranie integracji polityki klimatycznej ze strategią gospodarczego rozwoju kraju; oddziaływanie na zmianę zachowań społecznych w kierunku bardziej zrównoważonej i przyjaznej dla środowiska konsumpcji.
7. Natura 2000 – promowanie rozwoju, który chroni i wzmacnia kapitał przyrodniczy wraz z poszukiwaniem wzorców wykorzystania obszarów cennych przyrodniczo do proekologicznego rozwoju lokalnego — zwłaszcza przez turystykę.
8. Konkurencyjność – uwzględnianie kosztów zewnętrznych (ekologiczne i społeczne) i rezygnacji z antyśrodowiskowych subsydiów w gospodarce.

9. Fundusze UE – efektywne wykorzystanie funduszy służące wzmocnieniu zrównoważonego rozwoju i powstrzymaniu nadkonsumpcji zasobów naturalnych.
10. Strategiczne oceny – propagowanie i rozwijanie instrumentu integracji polityki ekologicznej z innymi politykami.

W roku 2008 InE koncentrował się w swojej działalności na:

- a. problematyce klimatyczno–energetycznej;
- b. promowaniu właściwego użytkowania obszarów europejskiej sieci obszarów chronionych Natura 2000;
- c. edukacji na rzecz zrównoważonego rozwoju w ramach Dekady UNESCO 2005-2014 temu poświęconej;
- d. monitorowaniu wdrażania zrównoważonego rozwoju.
- e. promocji zrównoważonego rozwoju wśród różnych grup społecznych poprzez wskazywanie dobrych przykładów, jak i organizacji debat publicznych poświęconych najważniejszym problemom wynikającym z wdrażania zasad zrównoważonego rozwoju.

Podstawowym projektem realizowanym przez InE w roku 2008 był projekt p.t. „Eko-Herkules. Program aktywnej edukacji na rzecz zrównoważonego rozwoju” realizowany przez Instytut na rzecz Ekorozwoju w latach 2007–2009”. Finansowany jest on przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Fundację Oak i Fundację H. Böll’a. Za strategiczny cel programu przyjęto - *Kształtowanie holistycznego myślenia o wzroście gospodarczym, jakości życia i ochronie środowiska przyrodniczego dla potrzeb praktyki wdrażania zrównoważonego rozwoju*. Z niego wynikają trzy cele operacyjne:

1. Identyfikacja i przełamywanie barier tradycyjnego myślenia i postępowania we wdrażaniu zrównoważonego rozwoju.
2. Inicjowanie oraz wzmocnienie działań, służących wdrażaniu konstytucyjnej zasady zrównoważonego rozwoju w Polsce, ze szczególnym uwzględnieniem problematyki zmian klimatycznych i różnorodności biologicznej stanowiących priorytety polityki ekologicznej państwa.
3. Obserwowanie i ocena skutków działań, dotyczących zrównoważonego rozwoju (barometr) jako tworzenie podstaw do prowadzenia aktywnej edukacji na rzecz zrównoważonego rozwoju.

W ramach programu podejmowane są następujące działania:

A. Przeciwdziałanie zmianom klimatycznym

- A.1 **ALTERNATYWNA POLITYKA ENERGETYCZNA**, czyli praktyczne doświadczenie budowania dokumentu strategicznego zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju i to w procesie społecznym, jako pilotażowe rozwiązanie dla tworzenia dokumentów strategicznych na różnych szczeblach administracji publicznej i dla różnych sektorów.
- A.2 **FUNDUSZE PRZYJAZNE KLIMATOWI**, czyli edukowanie instytucji zarządzających oraz wdrażających, jak i potencjalnych beneficjentów, jak wykorzystywać Funduszu UE 2007–2013 do działań służących ochronie klimatu.

- A.3 **SPOŁECZEŃSTWO NA RZECZ KLIMATU**, czyli wzmocnienie wiedzy i umiejętności społeczeństwa do podejmowania działań i kampanii na rzecz ochrony klimatu.
- B. **Natura 2000 skarbem Europy**¹ B.1 **NATURA 2000 SZANSĄ ROZWOJU**, czyli dostarczenie informacji oraz prowadzenie szkoleń na portalu „*Natura 2000 a turystyka*”.
- B.2 **ZAPRZYJAŹNIJ SIĘ Z NATURĄ 2000**, czyli edukowanie branży turystycznej jak korzystać rozważnie z Natury 2000 w ofercie turystycznej.
- C. **Innowacyjność w gospodarowaniu zasobami naturalnymi**
- C.1 **INNOWACYJNE MYŚLENIE KLUCZEM DO ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU**, czyli przełamywanie barier w stereotypie myślenia o rozwoju w nawiązaniu do wyników obserwatorium (patrz blok tematyczny D).
- C.2 **SIEDEM STRATEGII TEMATYCZNYCH UE**, czyli edukacja w zakresie potrzeb uczestniczenia w dyskusji na forum UE nt. zrównoważonego rozwoju oraz poszerzenie wiedzy o przyszłych kierunkach działań innowacyjnych w gospodarowaniu zasobami naturalnymi.
- D. **Obserwatorium postępów we wdrażaniu zrównoważonego rozwoju**
- D.1 **ŚWIADOMOŚĆ EKOLOGICZNA POLAKÓW W XXI W.**, czyli badanie świadomości ekologicznej (z koncentracją na zrównoważonym rozwoju, ochronie klimatu i Naturze 2000) na potrzeby edukacji na rzecz zrównoważonego rozwoju.
- D.2 **BAROMETR ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU**, czyli obserwowanie wdrażania zasad jego dotyczących, jako podstawy do identyfikacji potrzeb działań w ramach aktywnej edukacji na rzecz zrównoważonego rozwoju.

POLITYKA KLIMATYCZNO-ENERGETYCZNA

Eko-Herkules Blok A „Przeciwdziałanie zmianom klimatycznym”

Celem tego bloku tematycznego jest dostarczenie wiedzy i umiejętności, aby pobudzić myślenie i działania służące ochronie klimatu globalnego, ze szczególnym uwzględnieniem energetyki i funduszy UE. Prace w ramach bloku A finansowane są ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz Fundacji Oak i Fundacji Heinricha Bölla.

A.1 Alternatywna Polityka Energetyczna

Innowacyjność projektu:

Punktem wyjścia dla projektu Alternatywnej Polityki Energetycznej (APE) jest konieczność ograniczenia emisji gazów cieplarnianych. W ramach dopuszczalnej wielkości emisji tych gazów poszukiwane są najbardziej efektywne sposoby (w sensie ekonomicznym,

¹ Działania w ramach tego bloku zakończone zostały w roku 2007.

społecznym i ekologicznym) gospodarowania zasobami energetycznymi, jak i metody zaspakajania potrzeb na energię elektryczną, ciepło czy paliwa płynne. Główną ideą projektu jest zapewnienie szerokiego udziału różnych grup społecznych w procesie jej przygotowania.

Działania i rezultaty:

- W okresie od lutego do marca przeprowadzono 4 spotkania warsztatowe dotyczące identyfikacji problemów i dylematów energetyki. Spotkania były adresowane każdorazowo do innej grupy odbiorców, tj. do organizacji pozarządowych, związków zawodowych, administracji publicznej, biznesu (w spotkaniach uczestniczyło 120 osób);
- Na podstawie materiału z warsztatów, oraz po konsultacjach z ekspertami wspomagającymi przygotowanie APE, powstała koncepcja scenariuszy APE wraz z analizą ich oddziaływania na gospodarkę Polski;
- W dniu 13 listopada 2008 roku zorganizowano konferencję i warsztaty pt. „Przyszłość energetyki. Rozwiązania opłacalne dla Polskiej gospodarki”. Celem spotkania była prezentacja scenariuszy APE oraz konsultacja otrzymanych wyników z uczestnikami reprezentującymi różne grupy społeczne (w spotkaniu uczestniczyło 110 osób);

A.2 Fundusze UE a ochrona klimatu:

Innowacyjność projektu:

Celem działania była ocena możliwości wykorzystania funduszy UE na lata 2007-2013 do działań przyjaznych klimatowi. Istotnym elementem projektu było promowanie dobrych praktyk wykorzystania środków UE na realizację projektów przyczyniających się do redukcji gazów cieplarnianych.

Działania i rezultaty:

- Przeprowadzona została ocena poszczególnych programów operacyjnych na poziomie krajowym i regionalnym pod kątem wykorzystania funduszy na projekty służące ochronie klimatu. Wyniki analizy zostały opublikowane w raporcie pt. „Fundusze UE na lata 2007-2013 a ochrona klimatu” (nakład: 600 egzemplarzy; rozdystrybuowano do: jednostek zarządzających funduszami, do jednostek administracji rządowej, regionalnej, samorządów, organizacji pozarządowych i innych);
- Identyfikacja 11 typowych projektów mogących służyć ochronie klimatu z zakresu energetyki, transportu i infrastruktury ochrony środowiska. Wydano poradnik pt. „Jak chronić klimat na poziomie lokalnym” promujący przykłady dobrej praktyki wykorzystania funduszy UE (nakład 750 egzemplarzy; rozdystrybuowano do potencjalnych beneficjentów funduszy UE: do jednostek administracji rządowej, regionalnej, samorządów, organizacji pozarządowych, stowarzyszeń regionalnych i lokalnych i innych);
- W dniu 27 października 2008 roku, w ramach Międzynarodowych Targów POLEKO w Poznaniu, odbyła się konferencja promująca wyniki prac InE w zakresie monitorowania wydatkowania funduszy UE na lata 2007-2013 na działania przyjazne klimatowi (liczba uczestników: 50 osób);

- W dniu 7 listopada 2008 roku w ramach spotkania członków Koalicji Klimatycznej zaprezentowane zostały wyniki prac InE: raport oraz poradnik (liczba uczestników: 15 osób).

A.3 Społeczeństwo obywatelskie a zmiany klimatu:

Innowacyjność projektu:

Głównym celem działania jest wzrost świadomości społeczeństwa na temat zmian klimatu i tworzenie przyjaznej atmosfery dla inicjatyw służących ochronie klimatu. Z uwagi na perspektywę goszczenia w Polsce XIV Konferencji Stron Konwencji w Sprawie Zmian Klimatu (COP14) w grudniu 2008 roku, szczególnie istotne było wzmocnienie działań organizacji pozarządowych, zainteresowanie prasy, dostarczenie wiedzy nt. skutków zmian klimatycznych w różnych dziedzinach jak najszerszym kręgom odbiorców, jak i także pobudzenie zainteresowania polityków i decydentów tą problematyką.

Działania i rezultaty:

- Wydawanie kwartalnego biuletynu klimatycznego, publikacji internetowej nawiązującej do ważnych wydarzeń dotyczących ochrony klimatu w Polsce, w UE a nawet na forum międzynarodowym. W 2008 roku ukazały się następujące numery biuletynu klimatycznego: 13, 14, 15, 16, 17, 18 (lista wysyłkowa biuletynu klimatycznego liczy 500 osób, w tym osoby reprezentujące organizacje pozarządowe, administrację publiczną, biznes, niezależnych ekspertów, itd.);
- Wydanie dwóch broszur z cyklu pięciu publikacji poświęconych problematyce zmian klimatycznych, a dotyczących różnych zagadnień gospodarczych, społecznych czy przyrodniczych: „Twoje miasto – Twój klimat” oraz „Energetyka a zmiany klimatu” (nakład: 600 egzemplarzy każdej z broszur; rozdystrybuowano: „Twoje miasto Twój klimat” do: stowarzyszeń miast i regionów, prezydentów miast, lokalnych inicjatyw społecznych; „Energetyka a zmiany klimatu” do: stowarzyszeń i organizacji zajmujących się zagadnieniami energetyki, do jednostek administracji publicznej oraz organizacji biznesowych.).

Prace w ramach bloku A koordynowane były ze strony InE przez: Zbigniewa Karaczuna (SSGW), stałego współpracownika InE, we współpracy z Aleksandrą Arcipowską ze strony InE.

Projekt „Polityka w sprawie zmian klimatu”

W okresie od września do grudnia 2008 roku, InE uczestniczył w projekcie Centrum Stosunków Międzynarodowych (CSM) pt. „Poznań 2008. Przygotowanie do zmian. Polityka w sprawie zmian klimatu” (ang. “Poznan and Beyond - Setting the Stage for Change. The Politics of Climate Change”). Projekt realizowany był ze środków Europejskiej Fundacji Klimatycznej.

Głównym celem projektu było przygotowanie dobrej atmosfery przed COP14, inicjowanie debaty publicznej dotyczącej zmian klimatu, zainteresowanie tematyką ochrony klimatu zarówno polityków, jak również społeczeństwa polskiego. W ramach projektu, we

współpracy z CEC Government Relations oraz DynamicsPR, realizowana była kampania promocyjno–medialna.

Rola InE w projekcie miała charakter ekspercki i dotyczyła przede wszystkim:

- Przygotowania stanowisk oraz listów otwartych do Przedstawicieli Rządu, Ministrów (Gospodarki, Infrastruktury, Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Zdrowia, Rozwoju Regionalnego, Edukacji oraz Administracji i Spraw Wewnętrznych) oraz posłów z 18 komisji parlamentarnych;
- Przygotowanie materiałów i uczestnictwo w spotkaniach/konferencjach realizowanych w ramach projektu, między innymi w: debacie Gazety Wyborczej dotyczącej ochrony klimatu, debacie TVP dotyczącej pakietu klimatyczno-energetycznego, debacie dotyczącej roli Kościoła w kształtowaniu świadomości ekologicznej społeczeństwa zorganizowanej przez Radę Społeczna przy Episkopacie Polski, itd.
- Przygotowywanie ekspertyz *ad-hoc*, uczestnictwo w kampanii medialnej (wywiady, artykuły prasowe).

Koordinacja projektu ze strony InE: Andrzej Kassenberg. Współpraca ze strony InE Aleksandra Arcipowska. Współpraca zewnętrzna Zbigniew Karaczun (SSGW).

Projekt PEPESEC

Od stycznia 2008 roku InE jest partnerem w projekcie PEPESEC dotyczącym partnerstwa w zakresie zrównoważonego planowania energetycznego na szczeblu lokalnym (ang. Partnership Energy Planning as a Tool for Realizing European Sustainable Energy Communities). W 2-letnim projekcie realizowanym ze środków Unii Europejskiej w ramach działania *Inteligentna Energia – Europa*, uczestniczą przedstawiciele miast i organizacji z 7 Państw UE (Szwecji, Wielkiej Brytanii, Hiszpanii, Grecji, Włoch i Polski). Liderem w projekcie jest Miasto Manchester.

Głównym celem projektu PEPESEC jest wymiana doświadczeń w zakresie zrównoważonego planowania energetycznego na szczeblu lokalnym i regionalnym (na przykładzie modelu szwedzkiego). Nowe spojrzenie na rozwój systemów energetycznych obejmuje przede wszystkim promocję niskowęglowych przyjaznych środowisku rozwiązań oraz ważną rolę społeczności lokalnej w procesie planowania. Miasta uczestniczące w projekcie (tj. Manchester, Murcia, Amarooussion, Genewa, Ateny, Katowice) zobowiązane są do stworzenia własnych planów energetycznych, z wykorzystaniem doświadczeń miasta Malmo i pod okiem ekspertów PEPESEC. Ważnym elementem projektu są także podróże studyjne oraz przygotowanie podręcznika dobrych praktyk zrównoważonego planowania energetycznego.

Rola InE w projekcie PEPESEC związana jest przede wszystkim z upowszechnianiem wyników projektu, jak również z jego ewaluacją. InE jest również partnerem miasta Katowice oraz Fundacji na rzecz Efektywnego Wykorzystania Energii (FEWE) w procesie przygotowania planu energetycznego. Dodatkowo InE będzie promował w innych miastach Polski wypracowane przez miasto Katowice rozwiązanie.

Koordinacja projektu ze strony InE: Aleksandra Arcipowska.

Koalicja Klimatyczna

Od marca 2008 roku InE jest partnerem w projekcie „S.O.S. Klimat!” realizowanym przez Sekretariat Koalicji Klimatycznej przy Okręgu Mazowieckim Polskiego Klubu Ekologicznego, ze środków Fundacji Oak.

Celem projektu było przygotowanie członków Koalicji Klimatycznej oraz współpracujących z nią polskich organizacji pozarządowych do XIV Konferencji Narodów Zjednoczonych w sprawie Zmian Klimatu (COP14). Oprócz kampanii informacyjno-edukacyjnej skierowanej zarówno do opinii publicznej, jak i polityków, w ramach projektu prowadzone były działania mające na celu przygotowanie i ułatwienie udziału w COP14, zarówno polskim, jak i międzynarodowym organizacjom ekologicznym.

Głównymi zadaniami InE w projekcie było przeprowadzenie warsztatów dla organizacji pozarządowych przed COP14. W dniach 20-22 czerwca odbyły się warsztaty pt. „W drodze do Poznania. Czym jest COP14 dla NGOów?”. Wśród działań InE w ramach projektu znalazło się rozpoczęcie przygotowania raportu pt. „Polska polityka klimatyczna. Deklaracje a rzeczywistość – 1988-2008”, jak również zorganizowanie w Sejmie konferencji dotyczącej problematyki zmian klimatu. Dodatkowo dwóch przedstawicieli InE znalazło się w grupie roboczej Koalicji Klimatycznej działającej podczas trwania COP14 w Poznaniu. Zespół występował w roli obserwatora negocjacji i realizował szereg działań, tj. spotkania z polską delegacją na negocjacje, organizacja konferencji prasowych, przygotowanie publikacji ECOpl (wydawanej we współpracy z Climate Action Network), organizacja towarzyszących konferencji imprez towarzyszących („Rowery dla klimatu”, „Koncert dla klimatu”, itd.), współpraca z międzynarodowymi organizacjami ekologicznymi i Sekretariatem UNFCCC.

Koordinacja projektu ze strony InE: Andrzej Kassenberg, Aleksandra Arcipowska; współpraca zewnętrzna Zbigniew Karaczun (SSGW) i Mirosław Sobolewski (Biuro Analiz Sejmu).

„Małe ABC... ochrony klimatu”

W ramach realizowanego przez Miasto Poznań „Roku Klimatu i Środowiska” we współpracy z Instytutem na rzecz Ekorozwoju przygotowano w Instytucie na zamówienie władz Poznania II wydanie publikacji pt. „Małe ABE...ochrony klimatu”. Broszura informacyjna dotycząca podstawowych zagadnień związanych z ochroną klimatu została wydana w nakładzie 60.000 egzemplarzy. Publikacja została rozesłana przez Urząd Miasta Poznania przede wszystkim do szkół i ośrodków naukowych w województwie wielkopolskim, jako element kampanii promocyjnej COP14.

Koordinacja projektu ze strony InE: Andrzej Kassenberg, współpraca ze strony InE Aleksandra Arcipowska.

Lotnictwo a ochrona klimatu globalnego

Z inicjatywy Instytutu na rzecz Ekorozwoju i we współpracy z Boeing Central nad Eastern Europe, Jeppesen Poland, Amerykańską Izbą Handlową w Polsce i Polską Agencją

Żegluga Powietrznej zorganizowano w dn. 6 października 2008 r. konferencję poświęconą problematyce ochrony klimatu w lotnictwie. Rolą InE było przygotowanie we współpracy z Boeing Central nad Eastern Europe merytorycznej strony konferencji, wraz z przygotowaniem materiału informacyjnego „Węzeł gordyjski XXI w. czyli przeciwdziałanie zmianom klimatu”. Całość przedsięwzięcia była finansowana przez Boeing Central nad Eastern Europe, Jeppesen Poland.

Koordinacja projektu ze strony InE: Andrzej Kassenberg; współpraca zewnętrzna Zbigniew Karaczun (SSGW).

Pakiet energetyczno-klimatyczny zagrożeniem czy szansą gospodarki?

Z inicjatywy Instytutu i Okręgu Mazowieckiego PKE zorganizowana została w dniu 26 września 2008 debata poświęcona zagrożeniom i szansom dla Polski związanym z przygotowanym przez Komisję Europejską pakietem energetyczno-klimatycznym. Celem spotkania było zaprezentowanie nie tylko zagrożeń jakie może nieść ze sobą Pakiet, ale także szans jakie z tym rysują się przed Polską. Instytut przygotował i przeprowadził debatę. Deбата została sfinansowana przez European Climate Foundation.

Koordinacja projektu ze strony InE: Andrzej Kassenberg, współpraca ze strony InE Aleksandra Arcipowska; współpraca zewnętrzna Zbigniew Karaczun (SSGW) i Iwona Teodorczuk-Możdżyńska (SevenBridge).

Critical Assessment of Europe's Energy Market 2008

Instytut na rzecz Ekorozwoju został zaproszony przez Energia-Klub z Węgier do uczestniczenia we wspólnym opracowaniu dla 8 krajów UE. Rolą InE było przygotowanie raportu dotyczącego sytuacji na rynku energii w Polsce w zakresie trendów i wdrażania prawa Unii Europejskiej. Projekt był finansowany przez Komisję Europejską.

Koordinacja projektu ze strony InE: Andrzej Kassenberg; współpraca zewnętrzna Krzysztof Żmijewski (Politechnika Warszawska).

BUDOWA SPOŁECZEŃSTWA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU

Eko-Herkules Blok D „Obserwatorium postępów we wdrażaniu zrównoważonego rozwoju“

Celem tego bloku tematycznego jest identyfikacja problemów związanych z wdrażaniem zrównoważonego rozwoju jako podstawa do aktywnej edukacji. Prace w ramach bloku D_f finansowane są ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

D.1 Świadomość ekologiczna Polaków w XXI wieku

Instytut przeprowadzał badania świadomości ekologicznej Polaków w latach 1992, 1993, 1997 i w 2000 roku. W ramach programu Eko-Herkules powrócono do tego typu badań rozszerzając nieco zakres pytań. Pojawiła się w nich tematyka związana z transportem, energetyką, zmianami klimatycznymi i obszarami chronionymi Natura 2000. Badanie przeprowadzono na tzw. ogólnopolskiej 1000-osobowej próbie reprezentatywnej dla dorosłych mieszkańców Polski. Autorami opracowania końcowego byli A. Bołtromiuk i T. Burger². Porównanie wyników wieloletnich badań pozwala na ocenę przemian, jakie zachodzą w zachowaniach i deklaracjach Polaków. Interesujące jest jak trwająca od 1989 roku transformacja polityki gospodarczej i połączenie jej z wdrażaniem zasad i przepisów ochrony środowiska, zwłaszcza po akcesji do UE, wpłynęło na społeczną świadomość ekologiczną. Znajomość preferencji ekologicznych Polaków i ich skłonności do działań proekologicznych jest szczególnie istotna w okresie kiedy tematem kluczowym dla dalszego rozwoju kraju staje się problem zmian klimatycznych.

Opracowanie „Polacy w zwierciadle ekologicznym. Raport z badań nad świadomością ekologiczną Polaków w 2008 r.” było prezentowane podczas konferencji prasowej w czerwcu 2008 r. Udział w niej wzięło 10 dziennikarzy, reprezentujących agencje informacyjne, stacje radiowe, dzienniki i czasopisma oraz 17 innych gości reprezentujących instytucje naukowe, organizacje pozarządowe i inne podmioty. Informacje o opracowaniu znalazły się w wielu pismach. Wyniki badania cytowano w szeregu opracowań Instytutu na rzecz Ekorozwoju, jak również w wielu prezentacjach, jakie pracownicy InE przedstawiali na konferencjach i seminariach. Raport InE doczekał się też szerokiego komentarza przedstawionego na konferencji „Zrównoważony rozwój” zorganizowanej przez Forum Odpowiedzialnego Biznesu i prezentowanego na dwóch portalach internetowych.

D.2 Obserwatorium zrównoważonego rozwoju

Od początku swego istnienia Instytut na rzecz Ekorozwoju prowadzi ciągle monitoring najważniejszych działań na rzecz zrównoważonego rozwoju. Monitoring prowadzony przez Instytut w ramach projektu Eko-Herkules, rozpoczął się w 2007 r. i jest on skoncentrowany na obserwacji postępów w zrównoważonym rozwoju w czterech obszarach tematycznych. Są to:

- ◆ **transport** – plany rozwoju transportu publicznego i ich popularyzacja, inwestycje, zarządzanie transportem;
- ◆ **tereny wiejskie** – sieć obszarów Natura 2000, tworzenie przyjaznych środowisku miejsc pracy;
- ◆ **urbanizacja** – osiedla projektowane i budowane wokół miast, przestrzeń publiczna (w tym tereny zielone);
- ◆ **energetyka** – odnawialne źródła energii, efektywność energetyczna.

²

Opracowanie dostępne jest na stronie internetowej InE.

Raporty z monitoringu postępów w zrównoważonym rozwoju

Obserwacje są niezastąpionym źródłem wiedzy o rzeczywistych, widocznych w terenie postępach w zrównoważonym rozwoju. Aby przybliżyć się do tego, co się w zrównoważonym rozwoju dzieje, Instytut prowadzi monitoring informacji prasowych (wykorzystuje serwis wycinków prasowych), stron internetowych, ważniejszych serwisów informacyjnych instytucji centralnych i regionalnych oraz organizacji pozarządowych. W ośmiu województwach (dolnośląskim, małopolskim, mazowieckim, podlaskim, pomorskim, śląskim, świętokrzyskim, wielkopolskim) pracują współpracujący z Instytutem obserwatorzy zrównoważonego rozwoju. Efekty monitoringu zapisywane są w raportach kwartalnych (regionalnych i krajowych) zamieszczanych na stronie internetowej Instytutu na rzecz Ekorozwoju, w jej części dotyczącej programu Eko-Herkules.

Panele edukacyjno-informacyjne

Panele edukacyjno-informacyjne są organizowane w ramach projektu Eko-Herkules dla przedstawicieli organizacji pozarządowych, przedstawicieli mediów oraz przedstawicieli instytucji czy organizacji związanych z edukacją na rzecz zrównoważonego rozwoju. Celem organizowania paneli jest zaprezentowanie dorobku InE w zakresie zrównoważonego rozwoju oraz prezentacja aktualnych problemów polityki ekologicznej Polski i UE; stąd wśród prezentowanych tematów znajduje się tematyka zmian klimatycznych, uwarunkowań wykorzystania odnawialnych źródeł energii, oceny świadomości ekologicznej Polaków. W 2008 roku panele zorganizowano w Kielcach i w Białymstoku, kolejne organizowane będą w 2009 r. Średnio w panelach uczestniczyło po około 30 osób. Istotą tych spotkań jest dyskusja na tematy poruszane w prezentacjach. Zainteresowania uczestników wybiegają często poza zaproponowane przez InE tematy, co nadaje ciekawy wymiar tym spotkaniom. Szczególnie interesujące są sytuacje, kiedy uczestnicy dyskutują między sobą odnosząc się do spraw lokalnych lub regionalnych. Poprzez organizację tego typu spotkań InE przyczynia się do promocji zrównoważonego rozwoju.

Instytut korzysta z tych spotkań, nawiązując nowe kontakty, rozszerzając swą wiedzę o problemy nurtujące lokalne społeczności, co znajduje z kolei odbicie w raportach na temat postępów w zrównoważonym rozwoju.

Publikacja „Barometr zrównoważonego rozwoju. 2007/2008”

Raport, przygotowany przez Instytut na rzecz Ekorozwoju w toku prowadzonego w ramach projektu Eko-Herkules „Obserwatorium zrównoważonego rozwoju”, nie pretenduje do całościowej oceny postępów w zrównoważonym rozwoju w ostatnich latach. Jest jedynie dokonaniem świadomego wyborem tekstów ukazujących tendencje zauważalne w naszej drodze ku (zrównoważonemu) rozwojowi. Raport jest próbą podsumowania tych tendencji w sposób opisowy, a nie oparty na analizie wskaźników, statystycznie uwidaczniających postęp lub jego brak. W publikacji przedstawiono efekty monitoringu prowadzonego przez Instytut w ramach projektu Eko-Herkules.

W publikacji wydanej na przełomie 2008 i 2009 r. (w nakładzie 750 egzemplarzy) znajduje się ocena wdrażania zrównoważonego rozwoju w okresie minionych 17 lat, ocena świadomości ekologicznej Polaków w 2008 r. oraz obserwacje postępów zrównoważonego rozwoju poczynione w pierwszych trzech kwartałach 2008 roku. Kilka rozdziałów *Barometru*..... poświęconych jest tematyce zmian klimatycznych. Zaprezentowano w nich

poglądy InE o roli sektora energetycznego w minimalizowaniu skutków zmian klimatycznych, możliwościach technologicznych przemysłu samochodowego w ograniczeniu emisji gazów szklarniowych oraz o znaczeniu działań adaptacyjnych jako tych, które ułatwić powinny dostosowanie się gospodarki i ludzi do zmieniających się warunków rozwoju i życia. Na uwagę zasługuje rozdział pokazujący uwarunkowania przyrodnicze wykorzystania odnawialnych źródeł energii. To jeden z dylematów, przed którym stają ekolodzy promujący te źródła i działacze gospodarczy chcący stosować te źródła respektując wymogi ochrony środowiska. Publikacja została rozpowszechniona wśród: organizacji ekologicznych, bibliotek, centrów edukacji ekologicznej, wybranych szkół i indywidualnych odbiorców wydawnictw InE.

Prace w ramach bloku D koordynowane były ze strony InE przez: Krzysztofa Kamienieckiego we współpracy z Bożenną Wójcik (stały współpracownik InE), ponadto uczestniczyli w nich ze strony InE; Franciszek Jackl i Andrzej Kassenberg.

Mądry Polak przed szkodą, czyli dbałość o przyszłą jakość życia

Celem projektu było generowanie wspólnego podejścia władz i społeczności lokalnych w zakresie zapobiegania sytuacjom kryzysowym wynikającym z coraz częściej i z coraz większą siłą występujących ekstremów pogodowych spowodowanych pogłębiającymi się zmianami klimatycznymi.

Innowacyjność projektu:

Głównym działaniem w projekcie był sondaż dotyczący świadomości zmian klimatu przeprowadzony wśród przedstawicieli władz i instytucji lokalnych w 30 wybranych gminach Polski. Działanie to zostało przeprowadzone przez współpracujących z InE przedstawicieli społeczeństwa obywatelskiego, dzięki czemu włączono grupy docelowe projektu w jego bezpośrednią realizację.

Działania i rezultaty:

- ◆ Przygotowano, wydrukowano i rozpowszechniono 2000 egzemplarzy ulotki prezentującej ideę projektu;
- ◆ Na podstawie 30 sondaży opracowano publikację „Społeczeństwo obywatelskie wobec konsekwencji zmian klimatu” (1000 egzemplarzy);
- ◆ Przeszkolono w zakresie problematyki zmian klimatu i sposobów adaptacji do nich: 18 dziennikarzy i 30 przedstawicieli społeczeństwa obywatelskiego;
- ◆ Zorganizowano konferencję pt. „Rola społeczeństwa obywatelskiego w zapobieganiu zagrożeniom wynikającym ze zmian klimatu” podsumowującą realizację projektu oraz pobudzającą do dyskusji na temat roli i miejsca społeczeństwa obywatelskiego w przeciwdziałaniu negatywnym skutkom zmian klimatu na poziomie lokalnym. Uczestniczyło w niej 78 osób – przedstawicieli samorządów, lokalnych grup działania, organizacji pozarządowych, mediów.

Organizacja i finansowanie:

Projekt był realizowany od 15.01.2008 do 15.11.2008 przez Instytut na rzecz Ekorozwoju w partnerstwie z Okręgiem Mazowieckim Polskiego Klubu Ekologicznego i z

Forum Aktywizacji Obszarów Wiejskich. Finansowany był ze środków Unii Europejskiej w ramach schematu grantowego Środki przejściowe 2005 „Podnoszenie świadomości społecznej i wzmocnienie rzecznictwa oraz działań monitorujących organizacji pozarządowych”, przy współudziale środków z funduszu prewencyjnego PZU SA i European Climate Foundation.

Koordinacja projektu ze strony InE: Aleksandra Stepniak; współpraca ze strony InE Krzysztof Kamieniecki, Andrzej Kassenberg; współpraca zewnętrzna Katarzyna Koźlicka (FAOW) i Zbigniew Karaczun (PKE OM).

Vortal ChronmyKlimat.pl

Celem uruchomienia i prowadzenia przez Instytut vortalu jest dostarczanie rzetelnych informacji i fachowych opracowań, tak by pokazać jak szeroki i współzależny wpływ na zagadnienia gospodarcze, społeczne i przyrodnicze mają kwestie zmian klimatu.

Innowacyjność projektu;

Vortal w sposób specjalistyczny ukazuje powiązania problematyki zmian klimatu z różnymi aspektami życia. Skierowany jest do osób chcących pogłębiać swoją wiedzę na ten temat.

Działania i rezultaty:

Vortal jest adresowany do przedstawicieli świata biznesu, nauki, wykładowców akademickich, do członków i działaczy organizacji pozarządowych oraz przedstawicieli mediów. Uruchomiony został na miesiąc przed XIV Konferencją Stron Konwencji Klimatycznej w Poznaniu, tak aby przybliżyć czytelnikom problematykę zmian klimatu. W trakcie Konferencji na bieżąco prezentowano na vortalu postępy w negocjacjach. Vortal zawiera takie działy jak: Aktualności, Publikacje krajowe i zagraniczne oraz Akty prawne, Gospodarka, Nauka, NGO's, Kalendarium.

Przez cały rok 2009 vortal będzie systematycznie udoskonalany, a jego treści uzupełniane tak aby sprostać oczekiwaniom odbiorców zainteresowanych pogłębianiem swej wiedzy na temat interakcji problematyki zmian klimatu z różnymi aspektami życia politycznego, gospodarczego i społecznego.

Do końca roku 2008 (przez 1,5 miesiąca) vortal odwiedziło 912 czytelników, którzy w sumie dokonali 8056 odsłon jego poszczególnych stron.

Vortal powstał z inicjatywy i jest prowadzony przez Instytut na rzecz Ekorozwoju. Uruchomiony został 17 listopada 2008. Finansowany jest z środków European Climate Foundation.

Koordinacja projektu ze strony InE: Andrzej Kassenberg; współpraca ze strony InE Aleksandra Stepniak; współpraca zewnętrzna Katarzyna Teodorczuk, Zbigniew Karaczun (SSGW) i Mirosław Sobolewski (Biuro Analiz Sejmu).

Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny

Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny (EKES) należy do unijnych instytucji i jego zasadniczym celem jest rozpoznawanie opinii różnych środowisk na temat przygotowywanych przez Komisję Europejską lub Parlament Europejski i Radę Europejską dokumentów lub projektowanych rozwiązań prawnych. W skład Komitetu wchodzi przedstawiciele trzech grup reprezentujących różne interesy społeczne i ekonomiczne. Pierwsze dwie grupy to przedstawiciele pracodawców i związków zawodowych. Trzecią grupę tworzą reprezentanci tzw. różnych interesów, co, w jakimś sensie odnosi się do organizacji trzeciego sektora. Efektem pracy EKES'u są opinie, które przygotowywane są w powoływanych do tego celu grupach roboczych.

W roku 2008, członek EKES – Krzysztof Kamieniecki – uczestniczył w 17 grupach roboczych, zajmujących się m.in. problematyką:

- ◆ Transportu (ograniczenie emisji, tereny zurbanizowane, ochrona pieszych);
- ◆ Przekształceń w koordynacji lotów (m.in. z punktu widzenia ograniczenia emisji);
- ◆ Odpowiedzialności środowiskowej (polityka ekologiczna UE a kraje rozwijające się);
- ◆ Polityki morskiej;
- ◆ Zmian klimatycznych;
- ◆ Wspólnotowej polityki energetycznej;
- ◆ Badań w energetyce jądrowej.

Sporą część udziału w pracach EKES w 2008 roku stanowiło przygotowanie opinii dotyczącej rozwoju społeczeństwa obywatelskiego na terenach wiejskich, zwłaszcza w nowych krajach członkowskich. Opinia ta należała do tzw. inicjatyw własnych Komitetu, to znaczy była opinią opracowywaną na wniosek członka Komitetu. Fakt, że w 2008 roku przedstawiciel polskiej organizacji został wybrany do Biura organizującego prace sekcji EKES zajmującej się ochroną środowiska i terenami wiejskimi zachęcał do przedłożenia polskiej propozycji opinii merytorycznej. Na sugestię współpracy w tej sprawie odpowiedziało FAOW³, uściślając temat i oferując pomoc merytoryczną podczas przygotowania opinii⁴. EKES odniósł się z uznaniem do propozycji. W ramach prac nad opinią zorganizowano w Warszawie wysłuchanie przedstawicieli organizacji i instytucji zajmujących się rozwojem społeczeństwa obywatelskiego w Polsce na terenach wiejskich, a więc spotkanie przedstawicieli Komitetu z reprezentantami tych instytucji i organizacji, przygotowano też ogólnoeuropejski sondaż na temat problemów, jakie wiążą się z działalnością organizacji społecznych na wsi⁵. Opinia została prawie jednogłośnie przyjęta na posiedzeniu plenarnym EKES pod koniec roku 2008.

Działalność w EKES przedstawiciela InE umożliwia zaprezentowanie dorobku polskich organizacji społecznych na szerszym forum, co stanowi podstawę do zgłaszanych poprawek do opinii przygotowywanych przez innych członków EKES. Ciekawsze opinie są dostępne na stronie internetowej InE.

³ Forum Aktywizacji Organizacji Wiejskich

⁴ Urszula Budzich-Szukala była ekspertem merytorycznym.

⁵ Opracowanie wyników sondażu dostępne jest na stronie internetowej Instytutu.

PROMOCJA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU

Eko-Herkules Blok C „Innowacyjność w gospodarowaniu zasobami naturalnymi”

Celem praktycznym tego bloku jest wywołanie społecznej dyskusji na wybrane tematy, uznane za kluczowe dla strategicznych działań na rzecz ekorozwoju. Poza dostarczeniem wiedzy, sama wymiana poglądów jest traktowana jako promocja zrównoważonego rozwoju. Przyjęto, że wymaga ona stosowania instrumentów bezpośrednio oddziałujących na adresatów programu. W przypadku realizacji programu edukacyjnego najważniejsze instrumenty kryją się w metodyce jego realizacji.

Główną zasadą metodyczną Eko-Herkulesa jest stosowanie możliwie jak najszerszego wachlarza form aktywnej edukacji. Do nich w Bloku C należy bezpośredni udział w projekcie jego beneficjentów. Wyraża się on udziałem w dyskusjach o charakterze debat oraz szkoleniach metodą warsztatową. Debaty to metoda zastosowana do realizacji zadania C1, a warsztaty – zadania C2.

C.1 Innowacyjne myślenie kluczem do zrównoważonego rozwoju

Debaty gromadziły przede wszystkim członków pozarządowych organizacji ekologicznych i społecznych oraz przedstawicieli organizacji zawodowych, konsumenckich, środowisk naukowych i akademickich, w tym studentów. Uczestnikami byli także pracownicy administracji publicznej, politycy, media, a w tematyce energetyki i transportu reprezentanci biznesu. Generalnie najbardziej zainteresowani debatami byli Ci, co samodzielnie wypracowują proekologiczne kierunki aktywności i kompetencji. Planowano, że w każdej debacie będzie uczestniczyć ok. 40-60 osób; faktycznie w trzech debatach, które się odbyły w roku 2008 wzięło udział łącznie 168 osób, najwięcej zainteresowanych skupiła debata o transporcie.

W roku 2008 odbyły się następujące debaty:

1. „Jaka energetyka w zrównoważonym rozwoju?” – dnia 22 kwietnia 2008 r. w Lublinie. Partnerem w zorganizowaniu debaty był Wydział Inżynierii Środowiska Politechniki Lubelskiej. Wzięły w niej udział 43 osoby (bez prelegentów i organizatorów)
2. „Jaki transport w zrównoważonym rozwoju?” – dnia 3 października 2008 r. w Łodzi, przy współpracy Wydziału Zarządzania Uniwersytetu Łódzkiego i Koła Naukowego Logistyki Uni-Logistics. Wzięły w niej udział 63 osoby (jw.).
3. „Jak zapewnić rozwój zrównoważony terenów zurbanizowanych? – Metropolie” – dnia 12 listopada 2008 r. w Warszawie. Partnerem w zorganizowaniu debaty była Unia Metropolii Polskich. W debacie udział wzięły 62 osoby (jw.).

Po każdej debacie wydawany jest zeszyt edukacyjny na podstawie zapisu dyskusji, wygłoszonych referatów i materiałów uzupełniających. W roku 2008 ukazał się jeden 40-stronicowy zeszyt dotyczący pierwszej z debat – nt. „Jaka energetyka w zrównoważonym rozwoju?” i został on rozpowszechniony w nakładzie 600 sztuk wśród uczestników debat, jak

również wśród osób i instytucji, które zgłosiły zainteresowanie publikacją. Streszczenie publikacji w języku polskim i angielskim jest umieszczane na stronie internetowej Instytutu.

W 2008 rozpoczęto opracowanie do druku pozostałych dwu zeszytów, które będą opublikowane w I kwartale 2009 r.

Prace w ramach bloku C.1 koordynowane były ze strony InE przez Jolantę Kamieniecką; współpraca ze strony InE Franciszek Jackl, Krzysztof Kamieniecki i Andrzej Kassenberg.

C.2 Siedem strategii tematycznych UE

Działania realizowane w ramach zadania C.2 opisane zostały w rozdziale „Gospodarowanie zasobami”.

„BOŚ bankiem przyjaznym klimatowi” – obliczenie i offsetowanie emisji gazów cieplarnianych wynikającej z funkcjonowania Banku Ochrony Środowiska SA

Celem projektu było oszacowanie poziomu, określenie możliwości redukcji i wybór metody kompensacji emisji gazów cieplarnianych z działalności Banku Ochrony Środowiska S.A.

Innowacyjność projektu:

BOŚ S.A. jest pierwszą instytucją finansową w Polsce, która została poddana szerokiemu kompleksowemu audytowi badającemu wpływ działalności Banku na stan klimatu.

Działania i rezultaty:

Wypracowano autorską metodykę badań w oparciu o wytyczne UNDP i IPCC, a następnie przeprowadzono obliczenia wielkości emisji spowodowanej działalnością wszystkich oddziałów i jednostek operacyjnych BOŚ SA w Polsce (109 placówek) w roku 2008. Na podstawie danych otrzymanych z Banku eksperci InE przeanalizowali zużycie energii elektrycznej, energii cieplnej, ciepłej wody, paliwa do samochodów służbowych oraz szacunkową emisję z podróży lotniczych i z odpadów komunalnych i biurowych.

Uzyskane wyniki, wraz z rekomendacjami co do ograniczania emisji oraz możliwymi działaniami offsetowymi, zaprezentowano podczas seminarium dla pracowników BOŚ oraz podczas wspólnej z Bankiem konferencji podczas targów POLEKO w Poznaniu.

Organizacja i finansowanie:

Raport końcowy z obliczania emisji gazów cieplarnianych z BOŚ SA został ukończony w październiku 2008 r. Zadanie wykonane zostało przez Instytut na rzecz Ekorozwoju przy współpracy z niezależnymi ekspertami. Realizacja projektu finansowana była ze środków BOŚ S.A., z którym Instytut podpisał porozumienie o współpracy.

Koordynacja projektu ze strony InE: Andrzej Kassenberg, współpraca ze strony InE Franciszek Jackl; współpraca zewnętrzna Zbigniew M. Karaczun (SGGW).

Wytyczne do opracowania modelu prognozowania emisji CO₂ dla m.st. Warszawy

Celem projektu było oszacowanie poziomu emisji gazów cieplarnianych dla m.st. Warszawy.

Innowacyjność projektu:

Warszawa jest drugim miastem w Polsce, dla którego przygotowano tak szeroką analizę emisji gazów cieplarnianych. Istotnym elementem projektu było wypracowanie metodyki liczenia tych emisji oraz ocena dostępności danych wyjściowych do tego typu obliczeń.

Działania i rezultaty:

Opracowaniem objęto główne obszary emisji gazów cieplarnianych wynikające z: użytkowania energii elektrycznej i ciepła, transportu, gospodarki odpadami komunalnymi oraz procesów oczyszczania ścieków komunalnych, a także zmiany użytkowania gruntów w mieście w latach 1990, 1995, 2000 i 2007. Dzięki temu uzyskano wiarygodne wyniki dla Warszawy, uwzględniając zarówno emisję jak i pochłanianie gazów cieplarnianych. Analizy dokonywano zgodnie z odpowiednimi wytycznymi IPCC, ale z wprowadzaniem zmian koniecznych ze względu na specyficzność warunków m.st. Warszawy i dostępność danych.

Organizacja i finansowanie:

Opracowanie zostało ukończony w październiku 2008. Wykonane było przez Instytut na rzecz Ekorozwoju przy współpracy z niezależnymi ekspertami na zlecenie Urzędu Miasta Stołecznego Warszawy.

Koordinacja projektu ze strony InE: Andrzej Kassenberg we współpracy z Aleksandrą Stępnia.

GOSPODAROWANIE ZASOBAMI

Eko-Herkules Blok C „Innowacyjność w gospodarowaniu zasobami naturalnymi”

C2: Siedem strategii tematycznych UE

Zadanie polegało na przygotowaniu merytorycznym i organizacyjnym ogólnopolskich warsztatów na temat „Siedem Strategii Tematycznych Unii Europejskiej”. Odbyły się one w dniach 30 maja – 1 czerwca 2008 r. w ośrodku szkoleniowym „Centrum Falenty” w Raszynie k/Warszawy.

Warsztaty były skierowane do przedstawicieli organizacji pozarządowych zainteresowanych trendami wynikającymi z Szóstego Programu Działania w zakresie Ochrony Środowiska UE (6. EAP). W warsztatach wzięło udział 50 osób. Kluczowym zadaniem było wypracowanie przez uczestników szkolenia kierunków aktywności organizacji

pozarządowych na rzecz wdrażania w Polsce postanowień Siedmiu Strategii Tematycznych UE.

Na podstawie pracy warsztatowej i podsumowania wniosków Instytut na rzecz Ekorozwoju przygotował „Informator o Siedmiu Strategiach Tematycznych do Szóstego Programu Działania w zakresie Ochrony Środowiska Unii Europejskiej (6. EAP)” w wersji elektronicznej (na CD, w nakładzie 1000 egz.). Zawarto w nim propozycję możliwych kierunków aktywności organizacji pozarządowych w odniesieniu do każdej z siedmiu strategii oraz wszystkie zgromadzone i opracowane materiały źródłowe, co wedle wiedzy InE jest pierwszym w Polsce tego typu zbiorem do szerokiego upowszechniania. Publikacja przeznaczona jest dla szerokiego kręgu odbiorców i to przede wszystkim takich, którzy nie mają do czynienia na co dzień z problematyką zrównoważonego rozwoju i z polityką w tym zakresie Unii Europejskiej. CD został rozesłany w połowie nakładu do uczestników warsztatów, druga część nakładu skierowana została do innych organizacji pozarządowych, samorządów i przedstawicieli nauki, którzy zajmują się ww. problematyką.

KOMENTARZ o efekcie edukacyjnym zadania C2

Instytut podjął temat, który wymagał pracy interdyscyplinarnego zespołu specjalistów. Zadanie realizowało od strony merytorycznej 16 osób. Praca Instytutu przebiegała niejako w trzech etapach. Pierwszy obejmował przygotowanie treści do warsztatów; na nie składały się teksty wszystkich siedmiu Strategii oraz materiały źródłowe towarzyszące tym dokumentom, które w większości istniały tylko w wersjach oryginalnych, więc po ich zgromadzeniu i przeanalizowaniu – wybrane z nich zostały przetłumaczone na język polski. Warsztaty „Siedem Strategii Tematycznych Unii Europejskiej” zorganizowane w Falentach, to drugi etap prac, w którym starano się w jak najprzystępniejszej formie przekazać wiedzę i zebrać opinie uczestników na tematy poddane pod dyskusję.

Kierunki aktywności organizacji pozarządowych były opracowywane z pełnym wykorzystaniem głosów uczestników, ekspertów i specjalistów Instytutu. Wysoki poziom wiedzy zapewnili zaproszeni do współpracy eksperci, którzy wspólnie ze specjalistami Instytutu stanowili merytorycznie dobrane pary osób prowadzących prace z tematycznego zakresu poszczególnych strategii (wybór i przygotowanie materiałów źródłowych, metodyka prac warsztatowych i przeprowadzenie zajęć edukacyjnych w grupach, pisanie tekstów do publikacji końcowej). W zadaniu C2 przekazano trudną i zupełnie dla wielu osób nową wiedzę, referując istotę każdej strategii i omawiając najważniejsze jej zagadnienia.

Dyskusja przeprowadzona na warsztatach z organizacjami ekologicznymi o możliwych kierunkach ich aktywności na rzecz wdrażania ustaleń Siedmiu Strategii tematycznych UE w Polsce wykazała nikły stopień znajomości tych dokumentów wśród uczestników i podobny stan przygotowania merytorycznego oraz organizacyjnego POE (polskich organizacji ekologicznych) do podjęcia konkretnych – tematycznych – zadań. Potwierdza to konieczność prowadzenia aktywnej edukacji w zakresie problematyki polityki ekologicznej UE i jej wpływu na realizację polityki ekologicznej w Polsce.

Prace w ramach bloku C.2 koordynowane były ze strony InE przez Jolantę Kamieniecką; współpraca ze strony InE Franciszek Jackl, Krzysztof Kamieniecki, Andrzej Kassenberg, Aleksandra Arcipowska, Aleksandra Stepniak i Ewa Świerkula, a także Bożenna Wójcik (stały współpracownik InE).

Stanowisko InE w sprawie ochrony gleb

Institut w dniu 22 października 2008 r. skierował do Marszałka Senatu RP oraz do Senatorów apel o nieakceptowanie ustawy o zmianie ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych w brzmieniu uchwalonym przez Sejm RP w dniu 10 X i o wprowadzenie poprawki, aby zlikwidować zapis wyłączający całkowicie działanie ustawy w odniesieniu do gruntów rolnych stanowiących użytki rolne położone w granicach administracyjnych miast. InE uznało iż wyłączenie działania ustawy w odniesieniu do tych gruntów – jeśli zostanie zrealizowane – to w praktyce zlikwiduje ochronę gleb na obszarach miejskich w Polsce, będzie skutkowało głównie znacznym pogorszeniem warunków życia ludzi w miastach oraz degradacją ekosystemów na terenach miejskich. Apel Instytutu został zamieszczony na stronie internetowej Instytutu i szeroko rozesłany do mediów, niestety niewiele mediów uwzględniło ten apel – informację nt. Stanowiska InE zamieścił Serwis Samorządowy PAP’u, interesował się nim też Przekrój, ale ostatecznie nie zamieścił tej informacji.

Ponieważ apel do Senatu nie poskutkował i ustawa została uchwalona wraz z tym niekorzystnym zapisem, Institut skierował swoje stanowisko do Kancelarii Prezydenta by umożliwić Prezydentowi zapoznanie się z nim przed ewentualnym podpisaniem ustawy. Po zawetowaniu ustawy przez Prezydenta (Prezydent uwzględnił w swej decyzji m.in. stanowisko Instytutu i zostało ono wymienione w uzasadnieniu Weta) Institut na przełomie listopada i grudnia 2008 r. skierował ponownie apel do Parlamentu – w tym przypadku do Sejmu – o nieodrzucając weta Prezydenta przez posłów, niestety ten apel też nie został uwzględniony.

Prace nad przygotowaniem i upowszechnianiem Stanowiska prowadziła Bożenna Wójcik (stała współpracownik InE); współpraca ze strony InE Krzysztof Kamieniecki.

Stanowisko InE w sprawie obrony parków krajobrazowych

Institut w dniu 14 listopada 2008 r. skierował do Sejmu RP kolejne stanowisko – odnośnie projektu ustawy o zmianie niektórych ustaw w związku ze zmianami w organizacji i podziale zadań administracji publicznej w województwie, negatywnie oceniając proponowaną w tym projekcie zmianę podległości parków krajobrazowych i apelując o pozostawienie tych parków w strukturach administracji rządowej. Przedstawiciel InE apelował też w tej sprawie do posłów bezpośrednio, uczestnicząc dwa razy w spotkaniach w Sejmie – w posiedzeniu Komisji Ochrony Środowiska oraz we wspólnym posiedzeniu Komisji Samorządowej i Komisji Administracji. Stanowisko Instytutu zostało również szeroko rozesłane do mediów i tym razem zostało przez media mocno nagłośnione, m.in. ukazało się wiele artykułów na ten temat. Informację nt. Stanowiska zamieściły 4 portale internetowe: Portal „Biolog.pl” (przyrodniczy portal informacyjny) Portal „Gazeta autorów” (portal informacyjno-gospodarczy), GazetaKołobrzeg.pl, Portal organizacji pozarządowych NGO.PL. Przedstawiciel InE udzielił też kilku wywiadów dla prasy – dla Rzeczpospolitej, Gazety Wyborczej z Krakowa, Wiadomości Zagłębia (tygodnik z Sosnowca), Dziennika, Przekroju, a także jednego wywiadu radiowego (dla Radia dla Ciebie).

Niestety posłowie nie uwzględnili stanowiska Instytutu (również nie uwzględnili podobnych stanowisk Państwowej Rady Ochrony Przyrody i Klubu Przyrodników) i poprzez

uchwalenie ustawy dokonali praktycznie rozbioru parków krajobrazowych, co będzie dużym zagrożeniem dla ich przyszłości i przyszłości ochrony przyrody w Polsce. Do końca 2008 r. pełny proces legislacyjny związany z ocenianą przez InE ustawą nie został jeszcze zakończony.

Prace nad przygotowaniem i upowszechnianiem Stanowiska prowadziła Bożenna Wójcik (stały współpracownik InE); współpraca ze strony InE Krzysztof Kamieniecki.

WSPÓŁPRACA Z INNYMI ORGANIZACJAMI I UDZIAŁ W RADACH

Udział w koalicjach

1. European Environmental Bureau (EEB) [Europejskie Biuro Środowiskowe]
2. Forum Aktywizacji Obszarów Wiejskich
3. Koalicja Klimatyczna
4. Koalicja Lanckorońska na rzecz Zrównoważonego Transportu
5. Koalicja Polskich Organizacji Ekologicznych na rzecz Funduszy Unijnych

Udział w radach itp.

1. Komisja Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa Sejmu R.P – InE stały obserwator.
2. Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny (K. Kamieniecki)
3. Rada Środowiskowa Europejskiego Banku Odbudowy i Rozwoju (A.Kassenberg)
4. Państwowa Rada Ochrony Środowiska (A.Kassenberg)
5. Kapituła Zielonego Liścia (A.Kassenberg)
6. Uczestniczenie w zespole Przyjaciół Prezydenta na 14 Konferencji Stron Konwencji Klimatycznej w Poznaniu. (A.Kassenberg).
7. Kapituła Nagrody im. Godlewskiego (B.Wójcik)

PARTNERZY DZIAŁAŃ INE W 2008 ROKU

1. Amerykańska Izba Handlowa w Polsce
2. Bank Ochrony Środowiska S.A.
3. Boeing Central nad Eastern Europe
4. Centrum Stosunków Międzynarodowych
5. Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny (European Economic and Social Committee)
6. Forum Aktywizacji Obszarów Wiejskich
7. Fundacja Efektywnego Wykorzystania Energii
8. Instytut Energii Odnawialnej
9. Jeppesen Poland
10. Klub Publicystów Ochrony Środowiska EKOS
11. Koło Naukowe Logistyki „Uni –Logistics” z Uniwersytetu Łódzkiego
12. Manchester Digital Development Agency
13. Miasto Poznań
14. Ministerstwa: Środowiska i Gospodarki.
15. Okręg Mazowiecki Polskiego Klubu Ekologicznego (PKE)
16. Politechnika Warszawska
17. Polska Konfederacja Pracodawców Prywatnych "Lewiatan"
18. Polską Agencją Żeglugi Powietrznej
19. Procesy Inwestycyjne Sp. o. o.
20. Radio PARADA z Łodzi
21. Radio TOK FM
22. Redakcja czasopisma „Obywatel”
23. Sejm RP – Komisja Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa
24. Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego.
25. TVP Łódź
26. Unia Metropolii Polskich
27. Uniwersytet Warszawski
28. Urząd Miasta Stołecznego Warszawy
29. WWF Polska

30. Wydział Inżynierii Środowiska Politechniki Lubelskiej
31. Wydział Zarządzania Uniwersytetu Łódzkiego
32. Zespół Doradców Prezydenta RP

WYSTĄPIENIA PUBLICZNE I INNE DZIAŁANIA UPOWSZECHNIAJĄCE

Udział w konferencjach, mediach itp.:

Aleksandra Arcipowska:

- Uczestnictwo w spotkaniach przedstawicieli Koalicji Klimatycznej z Ministrem Środowiska, dotyczących przygotowań do COP14,
- Wykład dotyczący problematyki zmian klimatu w ramach *CLIMATE TOUR* dla Koalicji Klimatycznej i dla członków organizacji Polska Zielona Sieć, dn. 4 października 2008r., Kraków.
- Udział w projekcie szkoleniowym dla młodych działaczy ekologicznych z Centralnej i Wschodniej Europy „Climate campaigners” organizowanym przez Europejską Fundację Klimatyczną;
- Wystąpienie w ramach imprezy pt. „ART-EKO Artyści na Rzecz Klimatu” organizowanej przez Oddział Warszawski Związku Artystów Scen Polskich, Polskie Stowarzyszenie Estradowe "POLEST" oraz Warszawski Teatr Kameralny. dn. 26 listopada 2008 roku Warszawa
- Wywiad dla radia TOK FM – rozmowa o Koalicji Klimatycznej, podsumowanie COP 13 (1.2008), wywiad dla radia TOK FM – dzień na COP14 – czym zajmują się NGOsy (12.2008), wywiad dla TVN Biznes – Koalicja Klimatyczna na COP14; (12. 2008), komentarz do wiadomości Polsat dot. zmian klimatu (07.2008)

Jolanta Kamieniecka

- Udział w audycji telewizyjnej wspólnie z podsekretarzem stanu w Ministerstwie Infrastruktury - Olgierdem Dziekońskim jako upowszechnianie dorobku Debaty nt, Rozwoju zrównoważonego terenów zurbanizowanych. 13 listopada 2008 - TV BIZNES.

Andrzej Kassenberg:

- Polska kraj na rozdrożu – artykuł w gazecie Die Zeit
- Ochrona klimatu globalnego – wyzwanie przyszłości, konieczność teraźniejszości – wystąpienia:
 - Kwidzyn (w ramach Climate Tour – projekt Koalicji Klimatycznej);
 - Wystąpienie na seminarium p.t. „Ochrona klimatu w Europie” organizowanym przez Fundację im. Roberta Schumana, 3 marca 2008 r.
 - Konferencja organizowana przez demosEUROPA p.t. Przeciwdziałanie zmianom klimatycznym – czy to się może opłacać, Warszawa, 2 kwietnia 2008 r.

- Seminarium organizowanym przez Polską Organizację Gazu Płynnego, 13 listopada 2008 r., w Warszawie
- Zespół ds. ochrony klimatu M. St. Warszawy, w dniu 5 listopada 2008 r.
- Wystąpienia poświęcone pakietowi energetyczno-klimatycznemu – Komisja Ochrony Środowiska Sejmu R.P. w dniu 16 maja 2008 r., Komisja do Spraw Unii Europejskiej Sejmu R.P. (w ramach współpracy z Globe Europe) w dniu 5 listopada 2008 r., debatach p.t. „CO₂: potrzeba przełomu negocjacyjnego, wyzwania dla Polski” i pt. „Redukcja emisji CO₂ – restytucja mocy” organizowanych przez Procesy Inwestycje w Warszawie w dniu 25 kwietnia 2008 r. i 11 lipca 2008 r., Seminarium poświęcone efektywności energetycznej, organizowane przez Okręg Górnośląski Polskiego Klubu Ekologicznego i Fundację Efektywnego Wykorzystania Energii, Katowice, w dniu 28 listopada 2008 r.
- Wystąpienie na seminarium “The Commission’s ’08 climate and energy package: options for flexibility regarding trading scheme and renewable energy proposal” organizowanym przez Clingendael Institute, Haga, Holandia w dniach 11-12 lutego 2008.
- „Climate Policy and Energy Policy. Cooperation or Contradiction – Case Study Poland” – wystąpienie na konferencji organizowanej przez Polski Instytut Spraw Międzynarodowych p.t. „Energy Security and Climate Change”, Warszawa 9 wrzesień 2008 r.
- Uczestniczenie w debacie redakcyjnej „Kwartalnika nauka o przedsiębiorstwie” pt. Czy nam grozi kryzys energetyczny?, Warszawa 22 października 2008 r.
- Uczestniczenie w V Kongresie Nowego Przemysłu, w panelu p.t. ”Odnawialne źródła energii”, Warszawa, 3 czerwca 2008 r.
- Wystąpienie na seminarium „The Politic of Climate Change. The Problems of Forging a National Policy A genda” organizawnym przez London School of Economics, Londyn 10 listopada, 2008.
- Uczestniczenie w spotkaniu przedstawicieli polskich organizacji pozarządowych zaangażowanych merytorycznie w przygotowania do COP14 z zespołem Ministra Środowiska i Ambasadora Klimatycznego oraz ekspertów Climate Action Network i Oxfam przed Konferencją COP14 w dniu 12 listopada 2008 r. Warszawie.
- „Zrównoważony rozwój miast w świecie globalnego ocieplenia – wystąpienie na konferencji organizowanej przez Unię Metropolii Polskich p.t. „Zarządzanie zrównoważonym rozwojem miast”, Łódź, 12 maja 2008 r.
- Wystąpienie z prezentacją na temat problematyki ochrony klimatu i prowadzenie warsztatu na konferencji „Rola sektora pozarządowego w działaniach na rzecz ochrony klimatu globalnego” w trakcie obchodów Dnia Ziemi organizowanych przez Fundację Ośrodka Edukacji Ekologicznej, Warszawa 28 lutego 2008 r.
- „Węzły Gordyjskie czyli globalne problemy ekologiczne” – wystąpienie na spotkaniu Polskiego Komitetu Klubu Rzymskiego Warszawa, 4 kwiecień.
- Wystąpienie pt. „Polityka energetyczna UE i Polski w kontekście potrzeby ochrony klimatu” w ramach konferencji organizowanej przez Fundację Boella. Warszawa 5 marca.

- „Wpływ transportu na zmiany klimatu” – wystąpienie na Forum Zrównoważonego Transportu organizowanym przez Instytut Spraw Obywatelskich, Warszawa, 11 czerwca 2008 r.
- „Środowisko naturalne i problemy ekologiczne w oczach opinii publicznej – kwestie energetyczne a ochrona przyrody” – wystąpienie i prowadzenie dyskusji w trakcie Akademii Fundacji Aleksandra Kawaśniewskiego *Amicus Europae*, Warszawa, 26 października 2008
- „Energetyka a zrównoważony rozwój” – wystąpienia na konferencji Europower 2008, Warszawa 1 października 2008 r. i na konferencji organizowanej przez Fundację Genshagen p.t. Odnawialne źródła energii – paliwa – kopalne – energia jądrowa?, Genshagen, Niemcy, 21-22 listopada 2008 r.
- „Polityka energetyczna UE i Polski w kontekście potrzeb ochrony klimatu” – wystąpienie na konferencji pt. Nowelizacja prawa energetycznego i inne kluczowe zmiany w Polsce i UE, Warszawa 29 maja 2008 r.
- Wystąpienie na konferencji „Zrównoważony rozwój” organizowanej przez Forum Odpowiedzialnego Biznesu 2008, Warszawa 28 października 2008 r.
- „Zieloni 2004 – szkolenie nt. wyzwań klimatycznych i energetycznych” – prezentacja dla aktywistów partii Zieloni 2004, Warszawa, 4 października 2008 r.
- „Polska w europejskich układach ekologicznych i Ekorozwój (zrównoważony rozwój) jako paradygmat współczesnego świata” – wykłady na Akademii Rozwoju Regionalnego
- „Polityka ekologiczna” – seria wykładów na SGGW na Międzywydziałowym Studium Ochrony Środowiska
- Uczestniczenie w debacie publicznej poświęconej problematyce ochrony klimatu organizowanej przez gazetę Polska (The Times), Poznań, 20 listopada 2008 r.
- „Perspektywy rozwoju Zielonych Płuc Polski w świetle polityki ekologicznej i klimatycznej Unii Europejskiej” – prezentacja na sesji poświęconej 25-leciu idei Zielonych Płuc Polski Białystok 18 grudzień
- „Turystyka a ochrona klimatu globalnego” – wystąpienie na Międzynarodowym Dniu Turystyki, Warszawa 25 wrzesień 2008 r.
- Udział w panelu poświęconemu „Polityce energetycznej i klimatycznej Polski” w ramach konferencji „Europejska polityka energetyczna i klimatyczna a strategie dla Polski organizowanej przez Centrum Stosunków Międzynarodowych i Fundację Adenauera, Warszawa, 16 grudnia 2008 r.
- Wystąpienie na konferencji „Energia i zmiany klimatyczne. Globalne wyzwania, regionalne wyzwania” organizowanej przez demosEUROPA – Centrum Strategii Europejskiej, 21 maj 2008, Warszawa.
- Krótkie artykuły lub wypowiedzi w gazetach i czasopiśmie: Nowe Życie Gospodarcze, Gazeta Wyborcza, Dziennik, Rzeczpospolita, Polska (The Times), Środowisko, Eko i My, Dziennik Toruński Nowości, Puls Biznesu, Czysta Energia, Przegląd Komunalny, Nauka Polska.

- Wystąpienia w radiu i telewizji: TVN, TVN 24, TVN CNBC Biznes, Polsat, Polsat News, TVP – Poznań, TVP II, TVP info, TOK FM, Radio Trójka, I Program Radia, Radio Bis, Radio dla Ciebie, Radio dla Zagranicy

Aleksandra Stępniaak:

- W ramach Popołudnia Radia TOK FM rozmowa o adaptacji do zmian klimatu. Brała w niej udział również Monika Marks (WWF) – listopad 2008
- Udział w audycji na temat rezultatów projektu „Mądry Polak przed szkodą, czyli dbałość o przyszłą jakość życia“ oraz sposobów ochrony klimatu na poziomie gospodarstwa domowego w PolsatNews – listopad 2008
- Udział w audycji w Programie 1 Polskiego Radia o wpływie zmian klimatu na rolnictwo – listopad 2008
- Udział w audycji na temat vortalu ChronmyKlimat.pl w Radiu dla Ciebie – grudzień 2008

Dodatkowe materiały upowszechniające dorobek InE

Andrzej Kassenberg

- Globalne ocieplenie czyli realne zagrożenie – materiał dla Polskiego Centrum Pomocy Międzynarodowej
- Polska na rozdrożu: pakiet klimatyczno-energetyczny Unii Europejskiej – materiał zawarty w Przewodniku dla firm o zmianie klimatu. CSRinfo, Vatenfall. Warszawa 2008
- Przygotowanie pakietu wykładowcy w ramach *CLIMATE TOUR* dla Koalicji Klimatycznej.
- Przygotowanie drobnych artykułów do ECO.PL i informacji p.t. Nasz człowiek na Kopie. Vortalu w trakcie Konferencji COP 14 w Poznaniu. The climate Energy Package – artykuł w Polish Market. Special Edition 2008. June 2008.
- Polska polityka energetyczna. Deklaracje i rzeczywistość – artykuł przygotowany wspólnie z Krzysztofem Żmijewskim i publikowany w czterech częściach przez dwumiesięcznik Nowa Energia. 1/2008, 2/2008, 3/2008 i 4/2008
- Uczestnictwo w przygotowaniu pięciu stanowisk Koalicji Klimatycznej dotyczących: pakietu energetyczno-klimatycznego, Konferencji COP14 w Poznaniu oraz też do dyskusji nad Polityką energetyczną Polski do roku 2030 i wstępnego projektu Polityki energetycznej Polski – Strategia do 2030 roku

Inne

- Nagroda Pracy Organicznej w Ochronie Środowiska im. Wojciecha Dutki w dniu 26 października 2008 r. (A.Kassenberg)

PUBLIKACJE INE 2008 I STRONY WWW

PUBLIKACJE DRUKOWANE:

- **Fundusze Unii Europejskiej na lata 2007-2013 a ochrona klimatu** – wydane w ramach projektu „Eko-Herkules - Program aktywnej edukacji na rzecz zrównoważonego rozwoju”
- **Jaka energetyka w zrównoważonym rozwoju?** – wydane w ramach projektu „Eko-Herkules - Program aktywnej edukacji na rzecz zrównoważonego rozwoju”
- **Twoje miasto – twój klimat** – wydane w ramach projektu „Eko-Herkules - Program aktywnej edukacji na rzecz zrównoważonego rozwoju”
- **Spoleczeństwo obywatelskie wobec konsekwencji zmian klimatu** – wydane w ramach projektu „Mądry Polak przed szkoda, czyli dbałość o przyszłą jakość życia”.
- **Jak chronić klimat na poziomie lokalnym** – wydane w ramach projektu „Eko-Herkules - Program aktywnej edukacji na rzecz zrównoważonego rozwoju”
- **Energetyka a zmiany klimatu** – wydane w ramach projektu „Eko-Herkules - Program aktywnej edukacji na rzecz zrównoważonego rozwoju”
- **Barometr zrównoważonego rozwoju 2007/2008** – wydane w ramach projektu „Eko-Herkules - Program aktywnej edukacji na rzecz zrównoważonego rozwoju”
- **Informator o Siedmiu Strategiach Tematycznych do Szóstego Programu Działania w zakresie Ochrony Środowiska (6EAP) UE** – wydane w ramach projektu „Eko-Herkules - Program aktywnej edukacji na rzecz zrównoważonego rozwoju” (publikacja na CD)
- **Małe ABC... ochrony klimatu** – wydanie II wraz z miastem Poznań

WYDAWNICTWA ELEKTRONICZNE:

- **Biuletyn klimatyczny** – numery 13-18 – przygotowany w ramach projektu „Eko-Herkules – Program aktywnej edukacji na rzecz zrównoważonego rozwoju”
- **Polacy w zwierciadle ekologicznym. Raport z badań nad świadomością ekologiczną Polaków w 2008 r.** – przygotowany w ramach projektu „Eko-Herkules – Program aktywnej edukacji na rzecz zrównoważonego rozwoju”

STRONA WWW InE – WWW.INE-ISD.ORG.PL

W okresie 2007/2008 strona internetowa Instytutu została przebudowana i zainstalowana na serwerze organizacji pozarządowych Zielona Brama.

PORTAL NA TEMAT NATURA 2000 A TURYSTYKA – WWW.NATURA2000.ORG.PL

W roku 2008 Instytut utrzymywał portal mi braku środków. Stale udzielano informacji odwiedzającym Portal (*Bożenna Wójcik i Jolanta Kamieniecka*). Uzyskane na rok 2009 wsparcie finansowe pozwoliło na doskonalenie i uzupełnianie portalu.

VORTAL NA TEMAT ZMIAN KLIMATU – *ChronmyKlimat.pl*

Vortal został uruchomiony w końcu 2008 r.

ZESPÓŁ INE

Podstawowy skład Zespołu InE stanowili:

1. Andrzej Kassenberg – prezes, polityka energetyczna oraz zmiany klimatu zrównoważona polityka transportowa, funduszach strukturalnych,.
2. Krzysztof Kamieniecki – wiceprezes, polityka gospodarcza i społeczna, a polityka ekologiczna UE oraz zielone miejsca pracy.
3. Aleksandra Arcipowska – energetyka, ochrona klimatu
4. Franciszek Jackl – odpady, energetyka, ochrona klimatu
5. Jolanta Kamieniecka – zrównoważony rozwój turystyki, zielone miejsc pracy, edukacja ekologiczna i promocja ekorozwoju.
6. Aleksandra Stępiak – ochrona klimatu, nadzwyczajne zagrożenia
7. Ewa Świerkula – ekonomiczne aspekty ochrony środowiska.
8. Hanna Kryżyńska – sprawy kadrowo-finansowe.
9. Barbara Korcozowicz – sekretariat, administracja (do IX 2008)
10. Renata Filip – sekretariat, administracja (od X 2008)
11. Julia Rzeczkowska – pomoc w sprawach organizacyjnych (I-VI 2008)

Stale współpracowali:

1. Zbigniew Karaczun – zrównoważony rozwój terenów wiejskich, zmiany klimatyczne.
2. Mirosław Sobolewski – zmiany klimatyczne.
3. Bożenna Wójcik – ochrona przyrody, rozwój obszarów wiejskich, fundusze strukturalne.
4. Krzysztof Żmijewski – prof., polityka energetyczna
5. Teresa Lubaszewska – sprawy organizacyjne
6. Andrzej Mazik – Webmaster

PODSUMOWANIE

Szeroko zakrojona aktywność InE w 2008 roku była możliwa dzięki: dobrze skonstruowanemu projektowi Eko-Herkules, uzyskaniu finansowania z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Fundacji OAK, Fundacji H Bolla, Komisji Europejskiej (ENCI), Fundacji Fundusz Współpracy, Manchester Digital Development Agency.

Te dwa czynniki w połączeniu z dużym zaangażowaniem pracowników Instytutu i osób współpracujących przyniosły rezultat polegający na wyjątkowym oddziaływaniu organizacji pozarządowej na społeczeństwo. Na tę wyjątkowość złożyły się publikacje, spotkania i debaty, a także kontakt przez media i bezpośrednie – codzienne..

Chciałoby się powiedzieć, że nie ma grupy społecznej do której InE realizując swą misję nie dotarł.

Byłaby to jednak niebywała próżność. Trzeba powiedzieć coś innego. Rok 2008 "pozwoił" Instytutowi sięgnąć do wielu środowisk z ideami zrównoważonego rozwoju, ale jest to kropla w morzu potrzeb, jakie stoją przed wszystkimi instytucjami działającymi w Polsce na polu edukacji i starają się zbudować w społeczeństwie świadomość takiego właśnie rozwoju.

Rok 2008 sprzyjał działalności organizacji społecznych działających na rzecz zrównoważonego rozwoju. Konferencja COP14, polityka UE w zakresie energetyki i ochrony klimatu wymuszały poddawanie analizie działań gospodarczych, społecznych i ekologicznych z punktu widzenia skutków dla przyszłych pokoleń. Czy wszyscy wykonali tę pracę dobrze, czy uczyniliśmy to jak należy – my pozarządowcy ? Czy swoją rolę spełnił w tym zakresie rząd, czy przedsiębiorcy, związki zawodowe, nauczyciele zrobili to co do nich należało,?